

θέση

θέση, η, ουσ. [<αρχ. θέσις], η θέση. **1.** η καρέκλα, το κάθισμα: «πόσες θέσεις χρειάζεσαι να σου φέρω; || θα πάω οικογενειακώς στο θέατρο και κράτησα πέντε θέσεις». **2.** κατάσταση στην οποία βρίσκεται κανείς: «ήταν σε άσχημη θέση και τον βοήθησα να ξελασπώσει». **3.** η τοποθεσία, ο συγκεκριμένος τόπος: «είχαν πιάσει τις θέσεις γύρω από την εξέδρα και περίμεναν την παρέλαση. **4.** η θήκη: «το πορτοφόλι μου έχει πέντε θέσεις για διάφορες χρήσεις». **5.** πρόταση, εισήγηση ή άποψη την οποία τεκμηριώνει κάποιος: «η παράταξη κατέβηκε στην τελευταία συνέλευση με θέσεις και τους τσάκισε». **6.** υπαλληλική απασχόληση, υπαλληλική υπηρεσία: «μετά από πολλά βρήκε κι αυτός μια θέση στο δημόσιο». **7.** στον πλ. **οι θέσεις**, αριθμός υπαλλήλων που μπορεί να δεχτεί μια δημόσια υπηρεσία για να εργαστούν ή αριθμός σπουδαστών που μπορεί να δεχτεί ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα για να τους εκπαιδεύσει: «προκηρύχθηκε διαγωνισμός για πέντε χιλιάδες θέσεις στο δημόσιο || ο υπουργός Παιδείας ανακοίνωσε ότι αυξήθηκαν κατά δέκα χιλιάδες οι θέσεις των εισαγομένων στα πανεπιστήμια». (Ακολουθούν 84 φρ.)·

- *αν κάθεις στη θέση σου, κανείς δε σε σηκώνει*, όποιος δεν ανακατεύεται σε ξένες υποθέσεις ή δεν επιχειρεί πράγματα που είναι ανώτερα από τις δυνάμεις του, ούτε τον ενοχλεί κανένας αλλά και ούτε ζημιώνει: «να περπατάς στη ζωή σου φρόνιμα και με περίσκεψη, γιατί, αν κάθεις στη θέση σου, κανείς δε σε σηκώνει»·

- *από θέση ισχύος*, βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση, από την οποία αντλεί δύναμη, και για το λόγο αυτό, οτιδήποτε λέει ή κάνει, έχει κύρος: «ο διευθυντής μιλούσε από θέση ισχύος κι εγώ δεν μπορούσα ν' αντικρούσω τα επιχειρήματά του»·

- *από θέση περιωπής*, **α.** από εξέχουσα, ισχυρή κοινωνική ή πολιτική θέση: «μιλάει από θέση περιωπής, γι' αυτό λέει με τόση άνεση αυτά που λέει». **β.** από ανώτατη πνευματική θέση, χωρίς προκαταλήψεις: «εξετάζει όλα τα θέματα από θέση περιωπής»·

- *αφήνω στη θέση μου*, λόγω απουσίας μου, αφήνω κάποιον να ενεργεί για λογαριασμό μου, αφήνω αντικαταστάτη μου, πληρεξούσιό μου: «κάθε φορά που λείπω απ' το εργοστάσιο, αφήνω στη θέση μου τον τάδε»·

- *βάζω στη θέση μου*, βλ. φρ. *αφήνω στη θέση μου*·

- *βάζω τα πράγματα στη θέση τους*, βλ. λ. *πρά(γ)μα*·

- *βαστώ τη θέση μου*, βλ. λ. *κρατώ τη θέση μου*·

- *βρίσκομαι σ' άσχημη θέση*, **α.** αντιμετωπίζω μεγάλες δυσκολίες, ιδίως οικονομικές, περνώ πολύ δύσκολα: «απ' τη μέρα που χρεοκόπησα, βρίσκομαι σ' άσχημη θέση». **β.** (για αναμετρήσεις ή ανταγωνισμούς) υπολείπομαι κατά πολύ του αντιπάλου μου ή του ανταγωνιστή μου: «μετά την καταμέτρηση των μισών ψηφοδελτίων, ο τάδε υποψήφιος βρίσκεται σε άσχημη θέση έναντι του αντιπάλου του»·

- *βρίσκομαι σε δύσκολη θέση*, αντιμετωπίζω δυσκολίες, περνώ δύσκολα: «απ' τη μέρα που με απέλυσαν απ' τη δουλειά μου, βρίσκομαι σε δύσκολη θέση || όταν έρχονται δυο φίλοι μου για να λύσω τις διαφορές τους, βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, γιατί δεν ξέρω ποιον απ' τους δυο να βοηθήσω»·

- *βρίσκω θέση*, βρίσκω χώρο, τόπο, καρέκλα για να καθίσω: «βρήκα θέση μπροστά στην πίστα και απόλαυσα το πρόγραμμα». (Λαϊκό τραγούδι: *ντράγκα ντρουμ, να βρούμε θέση λίγο απάνω σου να γείρω, γιατί έχω γίνει φέσι*)·

- *βρίσκω μια θέση στον ήλιο*, βολεύομαι σε μια κατάσταση που είναι ευνοϊκή για τη ζωή και για τα σχέδιά μου, ιδίως εξασφαλίζομαι οικονομικά, αναγνωρίζομαι κοινωνικά: «όλοι στη ζωή τους αγωνίζονται να βρουν μια θέση στον ήλιο»·

- *για μια θέση στον ήλιο*, για το στοιχειώδες δικαίωμα της επιβίωσης ή της επιτυχίας που έχει ο κάθε άνθρωπος για την οικονομική του εξασφάλιση ή για την κοινωνική του αναγνώριση: «απ' τη μέρα που γεννιέται ο

άνθρωπος, αγωνίζεται για μια θέση στον ήλιο»·

- *δε μένει ήσυχος στη θέση του*, βλ. φρ. *δεν κάθεται ήσυχος στη θέση του*·

- *δε μένει στη θέση του*, βλ. φρ. *δεν κάθεται στη θέση του*·

- *δεν είμαι σε θέση να...*, δεν μπορώ, δεν έχω τη δυνατότητα να κάνω κάτι, ιδίως λόγω σωματικής ή οικονομικής αδυναμίας: «δεν είμαι σε θέση να τρέξω, γιατί πάσχω απ' τα πνευμόνια μου || δεν είμαι σε θέση να 'ρθω σ' αυτό το ταξίδι, γιατί δεν μου το επιτρέπουν τα οικονομικά μου»· βλ. και φρ. *δεν είμαι σε κατάσταση να...*, λ. κατάσταση·

- *δεν έχεις θέση εδώ*, δεν ανήκεις σε αυτόν τον κοινωνικό ή οικονομικό κύκλο: «αυτό το κλαμπ είναι μόνο για τους βιομηχάνους, γι' αυτό δεν έχεις θέση εδώ»·

- *δεν έχω θέση (κάπου)*, είμαι άσχετος ή ανεπιθύμητος σε κάποιο περιβάλλον: «δεν έχω θέση εγώ, ένας απλός επαγγελματίας, στο χορό των βιομηχάνων»·

- *δεν έχω θέση*, δεν έχω στη διάθεσή μου κάποιο χώρο ή κάθισμα για να καθίσω: «εγώ θα μείνω όρθιος γιατί δεν έχω θέση»·

- *δεν κάθεται ήσυχος στη θέση του*, είναι ανήσυχος, ενεργητικός, αεικίνητος: «όλο θέλει ν' ασχολείται με κάτι, γι' αυτό δεν κάθεται ήσυχος στη θέση του»· βλ. και φρ. *δεν κάθεται στη θέση του*·

- *δεν κάθεται στη θέση του*, αναμειγνύεται σε ξένες υποθέσεις: «αν δει καβγά, δεν κάθεται στη θέση του και χώνεται να τους χωρίσει»·

- *δεν μπορεί κανένας να τον κουνήσει απ' τη θέση του*, κανένας δεν έχει τη δυνατότητα να τον απομακρύνει από τη θέση εργασίας που κατέχει: «είναι ανεπιθύμητος και δεν μπορεί κανένας να τον κουνήσει απ' τη θέση του»· βλ. και φρ. *δεν μπορεί κανένας να τον κουνήσει απ' την καρέκλα του*, λ. καρέκλα·

- *δεν το επιτρέπει η θέση μου να...* ή *η θέση μου δεν το επιτρέπει να...*, **α.** δεν μπορώ, δεν έχω τη δυνατότητα ή τη θέληση να συμμετέχω κάπου, ιδίως λόγω κοινωνικής διαφοράς: «δεν το επιτρέπει η θέση μου να κάνω παρέα μ' αυτούς τους παρακατιανούς || εγώ θέλω να κάνω παρέα μαζί τους, αλλά βλέπεις, δεν το επιτρέπει η θέση μου, γιατί αυτοί είναι της υψηλής κοινωνίας». **β.** λόγω ηλικίας, μόρφωσης ή αξιώματος, δε μου επιτρέπεται να συμπεριφερθώ όπως κάποιος που στερείται αυτών των ιδιοτήτων: «εσύ είσαι ένας απλός υπάλληλος και μπορείς να συναναστρέφεις όποιον θέλεις, εγώ όμως που είμαι διευθυντής, δεν το επιτρέπει η θέση μου να συναναστρέφομαι τον καθένα»· βλ. και φρ. *δεν το επιτρέπει η κατάστασή μου να...*, λ. κατάσταση·

- *δεύτερη θέση*, (για μέσα συγκοινωνίας) όπου προσφέρονται λιγότερες ανέσεις από την πρώτη θέση (βλ. φρ.)·

- *διαχωρίζω τη θέση μου*, διαφοροποιώ τις απόψεις μου σε σχέση με άλλον ή άλλους: «απ' τη στιγμή που εσείς θέλετε να κάνετε του κεφαλιού σας, εγώ διαχωρίζω τη θέση μου και θα ενεργήσω με το δικό μου τρόπο»·

- *δίνω τη θέση μου (σε κάποιον)*, **α.** με διαδέχεται, με αντικαθιστά κάποιος άλλος σε ένα αξίωμα που κατέχω: «επειδή βγαίνω στη σύνταξη, θα δώσω τη θέση του διευθυντή στον τάδε». **β.** λόγω σεβασμού παραχωρώ τη θέση μου σε κάποιον να καθίσει: «μόλις δω κάποιον ηλικιωμένο στο λεωφορείο, σηκώνομαι και του δίνω τη θέση μου»·

- *δυσκολεύω τη θέση μου*, επιδεινώνω την άσχημη κατάσταση στην οποία βρίσκομαι: «με τα ψέματα που μας αραδιάζεις, δυσκολεύεις τη θέση σου»·

- *εγώ στη θέση σου θα...*, αν αυτό που συνέβη σε σένα συνέβαινε σε μένα, τότε θα...: «δε χειρίστηκες καλά το θέμα, γιατί εγώ στη θέση σου θα τον συγχωρούσα, αν ερχόταν και μου ζητούσε συγγνώμη»·

- *είμαι σε δύσκολη θέση*, βλ. φρ. *βρίσκομαι σε δύσκολη θέση*·

- είμαι σε θέση να..., έχω τη δυνατότητα, διαθέτω τις κατάλληλες προϋποθέσεις, μπορώ: «είμαι σε θέση ν' ανταποκριθώ στο αίτημά σου || είμαι σε θέση ν' αναλάβω αυτή τη δουλειά, όσο δύσκολη κι αν είναι»·
- είναι δύσκολη η θέση μου, αντιμετωπίζω δυσκολίες, προβλήματα: «είναι δύσκολη η θέση μου, γιατί έπεσε αναδουλειά κι έχω ένα σωρό υποχρεώσεις || είναι δύσκολη η θέση μου, γιατί πρέπει ν' απολύσω τον έναν απ' τους δυο, αλλά, απ' ό,τι ξέρω, έχουν κι οι δυο τους μεγάλη ανάγκη από δουλειά»· βλ. και φρ. *είναι λεπτή η θέση μου*·
- είναι λεπτή η θέση μου, είναι δύσκολη, αντιμετωπίζω δυσκολία στο χειρισμό ενός ζητήματος: «είναι λεπτή η θέση μου και δεν μπορώ να σε προσλάβω υπάλληλο στον τομέα μου, γιατί, αν μάθουν στη διοίκηση πως είμαστε συγγενείς, θα 'χω προβλήματα»·
- είναι πιασμένη η θέση, είναι κατηλειμμένη: «δεν μπορείτε να καθίσετε εδώ, γιατί είναι πιασμένη η θέση»·
- είσαι σε θέση να...; έχεις τη δυνατότητα; διαθέτεις τις κατάλληλες προϋποθέσεις; μπορείς να...(:): «είσαι σε θέση ν' αναλάβεις μια τόσο δύσκολη δουλειά; || εγώ θα σου αναθέσω αυτή τη δουλειά, εσύ όμως είσαι σε θέση να την τελειώσεις;»·
- έλα στη θέση μου, (προτρεπτικά) προσπάθησε νοερά να βιώσεις αυτό που περνώ, αυτό που μου συμβαίνει, συνήθως όχι ευχάριστο, και τότε θα καταλάβεις το λόγο για τον οποίο αντιδρώ και συμπεριφέρομαι με το συγκεκριμένο τρόπο: «έλα στη θέση μου και πες μου, δεν έχω δίκιο που θέλω το κακό του, απ' τη στιγμή που αυτός ο άνθρωπος έγινε αιτία να χάσω τη δουλειά μου;»· βλ. και φρ. *είναι λεπτή η θέση μου*·
- έλα μουνί στη θέση σου! βλ. λ. [μουνί](#)·
- έφυγε η καρδιά μου απ' τη θέση της, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- έφυγε το μυαλό μου απ' τη θέση του, βλ. λ. [μυαλό](#)·
- έχει το μυαλό (του) στη θέση του, βλ. λ. [μυαλό](#)·
- έχω σίγουρη θέση, έχω εξασφαλισμένη την επαγγελματική μου απασχόληση, έχω βουλευτεί σε μόνιμη υπαλληλική εργασία: «αυτόν μην το κλαις, γιατί, μόλις απολυθεί από στρατιώτης, έχει σίγουρη θέση στην τράπεζα»·
- ήρθε η καρδιά μου στη θέση της, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- ήρθε η ψυχή μου στη θέση της, βλ. λ. [ψυχή](#)·
- ήρθε το μυαλό του στη θέση του, βλ. λ. [μυαλό](#)·
- θέση κλειδί, επίκαιρη, νευραλγική θέση σε επιχείρηση ή οργανισμό: «έχει μια θέση κλειδί στο υπουργείο και είναι ο πρώτος που μαθαίνει τις μελλοντικές ενέργειες του υπουργού»·
- θέση περιωπής, ψηλή κοινωνική ή πολιτική θέση: «στο υπουργείο κατέχει μια θέση περιωπής»·
- καθαρίζω τη θέση μου, **α.** δίνω διευκρινίσεις, εξηγούμαι για κάποια υπόθεση, ιδίως παράνομη, στην οποία φαίνομαι ότι έχω αναμιχθεί: «υποστηρίζει πως άδικα τον κατηγορούν, γι' αυτό πήγε στο διευθυντή να καθαρίσει τη θέση του». (Λαϊκό τραγούδι: *σιγάρο με βαρύ χαρμάνι πες μου ποιος το φουμάρισε, στα γρήγορα και μάνι μάνι τη θέση σου καθάρισε*). **β.** χάνω όλα μου τα χρήματα, ιδίως σε τυχερό παιχνίδι: «παίξαμε όλο το βράδυ και μέχρι το πρωί καθάρισα τη θέση μου». **γ.** πεθαίνω, σκοτώνομαι: «αυτός που ζητάς όντως έμενε σ' αυτό το σπίτι, αλλά πάει καιρός που καθάρισε τη θέση του || έπεσε με τ' αυτοκίνητό του από ένα γκρεμό και καθάρισε τη θέση του»·
- καθάρισα τη θέση μου, απαλλάχτηκα από κάθε υποψία ή κατηγορία ύστερα από τις διευκρινήσεις, από τις

εξηγήσεις που έδωσα για κάποια υπόθεση, ιδίως παράνομη, στην οποία φαινόμουν αναμεμιγμένος: «επειδή δεν ήθελα να υπάρχουν διάφορες υπόνοιες για μένα, πήγα στο διευθυντή και καθάρισα τη θέση μου». (Λαϊκό τραγούδι: **καθάρισε τη θέση σου μ' αυτή σου την κατάσταση, πριν κάνω επανάσταση**)·

- **κανόνισε τη θέση σου!** βλ. φρ. **κανόνισε την πορεία σου!** λ. πορεία·

- **κάνω θέση**, μαζεύομαι, ώστε να υπάρξει χώρος για να καθίσει και κάποιος άλλος: «σε παρακαλώ, κάνε θέση να καθίσω κι εγώ». Συνήθως, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το **λίγο** ή το **λίγο μια**· βλ. και φρ. **του κάνω θέση**·

- **κάτσε στη θέση σου!** συμβουλευτική ή απειλητική προτροπή σε κάποιον να μην ασχολείται με τα προσωπικά μας ζητήματα, να μην επεμβαίνει, γιατί δεν έχει αυτό το δικαίωμα ή γιατί είμαστε ανώτεροι από αυτόν και πρέπει να υπακούσει στις διαταγές μας. Πολλές φορές, μετά τη φρ. ακούγεται το **και μη μιλάς**: «στην επόμενη κουβέντα που θα πεις, θα σου 'ρθει ανάποδη, γι' αυτό κάτσε στη θέση σου και μη μιλάς, που θα μου κάνεις εμένα κριτική!»·

- **κλείνω θέση**, εξασφαλίζω εκ των προτέρων κάθισμα σε ένα χώρο ή σε κάποιο μεταφορικό μέσο: «έκλεισα πέντε θέσεις για το βράδυ στο τάδε νυχτερινό κέντρο || έκλεισα μια θέση στο αεροπλάνο»·

- **κουνήσου απ' τη θέση σου!** (λέγεται αποτρεπτικά) να μη μας συμβεί αυτό που κακομελετάει κάποιος, που απευχόμαστε το κακό που ξεστόμισε κάποιος: «έτσι όπως τρέχεις, θα σκοτωθούμε! - Κουνήσου απ' τη θέση σου! || με τον τρόπο που χειρίζεσαι τις δουλειές σου, θα χρεοκοπήσεις. -Κουνήσου απ' τη θέση σου!»·

- **κρατώ θέση**, βλ. φρ. **κλείνω θέση**·

- **κρατώ τη θέση μου**, συμπεριφέρομαι με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη μειωθεί η υπόληψή μου, συμπεριφέρομαι με αξιοπρέπεια σύμφωνα με τους κανόνες της κοινής λογικής ή της κοινωνικής μου προέλευσης: «μπορεί εκείνος να φώναζε σαν τρελός, όμως εγώ κράτησα τη θέση μου και συμπεριφέρθηκα με πολιτισμένο τρόπο»·

- **λάβετε θέσεις!** παράγγελμα, ιδίως σε δρομείς, να πάρουν τις θέσεις τους στο σημείο εκκίνησης·

- **με φέρνει σε δύσκολη θέση**, με κάνει να αισθάνομαι άσχημα με την επιμονή του να κάνω ή να μην κάνω κάτι, ή συνήθως, από την επιμονή του να του δώσω κάτι ή γενικά με κάνει να αισθάνομαι άσχημα, να στενοχωριέμαι, επειδή δεν έχω τη δυνατότητα να του εξηγηθώ: «λυπάμαι που δεν μπορώ να σε βοηθήσω, και ειλικρινά αυτό με φέρνει σε δύσκολη θέση»·

- **μπες στη θέση μου**, βλ. συνηθέστ. **έλα στη θέση μου**·

- **ξεκαθαρίζω τη θέση μου**, αποσαφηνίζω τη στάση που θα κρατήσω σε κάποιο ζήτημα ή τον τρόπο που θα ενεργήσω: «απ' την αρχή ξεκαθάρισα τη θέση μου, για να μη λένε εκ των υστέρων πως τους κορόιδεψα»·

- **ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση**, βλ. λ. [κατάλληλος](#)·

- **παίζεται η θέση μου ή παίζω τη θέση μου**, βλ. φρ. **παίζω τη θέση μου κορόνα γράμματα**·

- **παίζω τη θέση μου κορόνα γράμματα**, τη διακινδυνεύω, τη ρισκάρω: «δε θα μπορέσω να παρατυπήσω ούτε στο ελάχιστο, γιατί, αν το κάνω, παίζω τη θέση μου κορόνα γράμματα»·

- **παίρνω θέση ή παίρνω μια θέση (σε κάτι)**, εκφράζω τη γνώμη μου, έχω άποψη για ένα συγκεκριμένο ζήτημα ή διένεξη, και τη φανερώνω: «πρέπει να πάρεις επιτέλους μια θέση στο πρόβλημά μας, γιατί δεν μπορούμε να συνεχίσουμε χωρίς να ξέρω τι σκέφτεσαι!»·

- **παίρνω θέση**, **α.** βρίσκω μια θέση και κάθομαι περιμένοντας να συμβεί κάτι, τοποθετούμαι κάπου: «μόλις τον είδε να 'ρχεται προς το μέρος του, πήρε θέση και τον περίμενε || πάρε θέση κι άκου προσεκτικά τι έχω να σου πω». **β.** καταλαμβάνω επίκαιρο σημείο: «οι στρατιώτες πήραν θέσεις στους γύρω λόφους». **γ.** δίνω στο σώμα μου την κατάλληλη στάση για να κάνει κάτι κάποιος σε αυτό: «μόλις πήρα θέση, η νοσοκόμα μου κάρφωσε την ένεση

στον κώλο || μόλις πήρα θέση, με φωτογράφησε ο φωτογράφος». Συνήθως, στην τελευταία περίπτωση, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *την κατάλληλη* ή το *την πρόπουσα* και είναι φορές που χρησιμοποιείται για σεξουαλικό λόγο: «μόλις πήρε την κατάλληλη θέση, την πήδηξα κανονικά»·

- *παίρνω τη θέση (κάποιου)*, τον αντικαθιστώ, τον διαδέχομαι στο αξίωμα που κατείχε: «ξέρω καλά πως, μόλις βγει ο διευθυντής στη σύνταξη, θα πάρω τη θέση του»· βλ. και φρ. *πήρε τη θέση του*·

- *παίρνω τη θέση μου*, πάω στο σημείο εκείνο που μου έχουν υποδείξει εκ των προτέρων: «οι δρομείς πήραν τις θέσεις τους και περίμεναν το σήμα της εκκίνησης»·

- *παραιτούμαι απ' τη θέση μου*, παραιτούμαι από τη θέση εργασίας ή από το αξίωμα που κατέχω: «επειδή ήθελαν να με μεταθέσουν στην επαρχία, παραιτήθηκα απ' τη θέση μου || ο υπουργός παραιτήθηκε απ' τη θέση του, γιατί διαφώνησε με τον πρωθυπουργό»·

- *πάω στη θέση μου*, επιστρέφω στο σημείο στο βρισκόμουν, που κατείχα προηγουμένως: «πεταχτήκα μέχρι την τουαλέτα και τώρα πάω στη θέση μου, γιατί όπου να 'ναι αρχίζει πάλι το έργο»·

- *πετιέμαι απ' τη θέση μου*, δοκιμάζω μεγάλη έκπληξη από κάτι καλό ή κακό: «πιστεύαμε πως ήταν φυλακή και, μόλις τον είδαμε να μπαίνει στο μπαράκι, πεταχτήκαμε όλοι απ' τη θέση μας! || μόλις ακούστηκε ο κρότος της τράκας, πεταχτήκαμε απ' τη θέση μας και βγήκαμε να δούμε τι συμβαίνει»·

- *πήγε η καρδιά μου στη θέση της*, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- *πήγε η ψυχή μου στη θέση της*, βλ. λ. [ψυχή](#)·

- *πήρε μια θέση στην ιστορία ή πήρε τη θέση του στην ιστορία (κάποιος)*, η πορεία και οι πράξεις του στη ζωή του αξιολογήθηκαν από τους ιστορικούς πολύ θετικά: «ο Κολοκοτρώνης πήρε τη θέση του στην ιστορία || ο Εμμανουήλ Παπάς πήρε μια θέση στην ιστορία»·

- *πήρε τη θέση του*, τον υποστήριξε σε κάποια διένεξη που είχε με κάποιον άλλον: «επειδή είναι φίλοι, αμέσως πήρε τη θέση του στη διένεξη που είχε με τον άλλον»· βλ. και φρ. *παίρνω τη θέση (κάποιου)*·

- *πιάνω θέση ή πιάνω τη θέση*, βρίσκω άδειο μέρος, χώρο ή κάθισμα και κάθομαι: «έβαλε το παλτό του στο κάθισμα για να πιάσει τη θέση, κι ύστερα πήγε στο καπνιστήριο || έπιασε θέση κοντά στην πίστα και χάζευε αυτούς που χόρευαν»· καταλαμβάνω επίκαιρο σημείο: «οι στρατιώτες έπιασαν θέσεις στους γύρω λόφους»·

- *πριονίζω τη θέση (κάποιου)*, προσπαθώ αργά και μεθοδικά με συγκεκριμένες ενέργειες να υποσκάψω το έργο που κάνει κάποιος, να τον φθείρω ή να τον αποδυναμώσω για να χάσει κάποιο αξίωμα που κατέχει ή για να χαλάσω μια ευνοϊκή γι' αυτόν κατάσταση: «μπροστά σου μπορεί να είναι αγκαλιές και φιλιιά, πρόσεξε όμως, γιατί από πίσω πριονίζει τη θέση σου και θα βρεθείς χωρίς να το καταλάβεις εκτεθειμένος»·

- *πρώτη θέση, α.* (για μέσα συγκοινωνίας) χώρος όπου προσφέρονται ιδιαίτερες ανέσεις και για το λόγο αυτό είναι και πιο ακριβός: «όταν ταξιδεύω με τρένο ή με πλοίο, ταξιδεύω πάντα πρώτη θέση». (Λαϊκό τραγούδι: *σ' ένα τρένο με το Χάρο οδηγό, επιβάτες ένας πλούσιος κι εγώ, πρώτη θέση εταξίδευε αυτός και στην τρίτη εγώ που ήμουνα φτωχός*). Αναφέρεται και *δεύτερη* ή *τρίτη θέση*, που είναι πιο φτηνές και που οι ανέσεις είναι λιγότερες. **β.** (για κινηματογράφους και ιδίως για θέατρα) που βρίσκεται κοντά στη σκηνή: «πλήρωσα κάτι παραπάνω στην ταμεία του θεάτρου για να μας δώσει πρώτη θέση»·

- *ροκανίζω τη θέση (κάποιου)*, βλ. φρ. *πριονίζω τη θέση (κάποιου)*·

- *στη θέση (του τάδε)*, αντί του τάδε: «θα κάνω βάρδια στη θέση του τάδε»·

- *στη θέση σου, (του)*, στην περίπτωσή σου (του), αν μου συνέβαινε αυτό που σου (του) συμβαίνει: «στη θέση σου, αν σου μιλούσε μ' αυτόν τον άσχημο τρόπο, πες μου, δε θα τον έσπαζες στο ξύλο;»·

- τον *βάζω σε μια θέση*, τον διορίζω σε μια θέση εργασίας: «δε μπορείς να τον βάλεις σε μια θέση για να μην τεμπελιάζει;»
- τον *βάζω στη θέση του*, **α.** του αφαιρώ τη μεγάλη οικειότητα ή το θάρρος που έδειχνε, του δίνω να καταλάβει την απόσταση που μας χωρίζει, του υποδεικνύω πώς να συμπεριφέρεται: «πρέπει να βρεθεί κάποιος να τον βάλει στη θέση του, γιατί νομίζει πως μπορεί να κάνει ό,τι θέλει». **β.** του αφαιρώ τα επιχειρήματά του, του αποστομώνω χρησιμοποιώντας τις ίδιες του τις πράξεις ή τα λόγια: «μόλις αποκάλυψα πως κι αυτός είχε υπογράψει για την απόλυση των συγκεκριμένων εργατών, τον έβαλα στη θέση του»
- του *κάνω θέση*, παραμερίζω για να καθίσει, ιδίως λόγω σεβασμού: «μόλις δω ηλικιωμένο άνθρωπο στο λεωφορείο, του κάνω αμέσως θέση»
- του *’φαγα τη θέση*, κατέλαβα το μέρος, το χώρο, το κάθισμα στο οποίο καθόταν ή την υπαλληλική απασχόληση ή υπηρεσία του, ιδίως με πονηριά, με δόλο: «τον έστειλα δήθεν να μου πάρει τσιγάρα και του ’φαγα τη θέση || τον καιρό που ήταν άρρωστος, έκανα όλα τα χατίρια του διευθυντή του και του ’φαγα τη θέση»
- *τρίτη θέση*, (για μέσα συγκοινωνίας) οικονομική θέση στην οποία ταξιδεύουν συνήθως οι φτωχοί και οι στρατιώτες: «επειδή δεν είχε λεφτά, ταξίδευε τρίτη θέση». (Λαϊκό τραγούδι: *μέσα στο τρένο της Γερμανίας-Αθηνών, στην τρίτη θέση, σε μιαν άκρη καθισμένος, αφήνω πίσω μου το μαύρο παρελθόν και φεύγω στο άγνωστο, φτωχός κι αδικημένος*)
- *υψηλή θέση*, ανώτατη υπαλληλική υπηρεσία: «κατέχει υψηλή θέση στο δημόσιο || εργάζεται σε μια μεγάλη ιδιωτική επιχείρηση όπου κατέχει υψηλή θέση»
- *φέρνω σε δύσκολη θέση (κάποιον)*, με τα λόγια ή τις πράξεις μου κάνω κάποιον να αισθανθεί άσχημα, αμήχανα: «με τις εξυπνάδες του φέρνει πολλές φορές σε δύσκολη θέση τους άλλους»
- *χάνω τη θέση μου*, χάνω τη θέση εργασίας που έχω σε κάποια επιχείρηση ή οργανισμό, απολύομαι: «δεν έχω τη δυνατότητα να κάνω ρουσφέτια, γιατί, αν γίνει αντιληπτό, θα χάσω τη θέση μου».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας